

Gepubliceerd op *Sovon.nl* (<https://www.sovon.nl>)

[Home](#) > Bruno Ens

Bruno Ens ^[1]

afdeling:

Onderzoek & Inventarisaties

functie:

Sr. Onderzoeker en coördinator Kust, Wad en Water

vestiging:

Texel

e-mail:

bruno.ens@sovon.nl ^[2]

telefoon:

022 2 369 750

06 10 66 44 69

Onderzoeksveld:

Uitgebreide onderzoekervaring op het vlak van gedragsecologie, dierecologie, populatiedynamica en wiskundige modellering.

Senior projectleider van diverse grote wetenschappelijke onderzoekprojecten op het gebied van effecten van menselijke activiteiten op de natuur in wadgebieden: klimaatverandering, bodemdaling door gaswinning, verstoring door recreatie, mechanische schelpdiervisserij.

Sleutelwoorden voor inhoudelijke kennis: populatie-ecologie van vogels en schelpdieren, MER-studies naar effecten van schelpdiervisserij en bodemdaling door gaswinning, analyse van verspreidingsbeelden, analyse van populatietrends, effectbeoordelingen bij vogels, modellering van verspreidingsgedrag van wadvogels, modellering van trekwegen, modellering van populatiedynamica.

Expertise:

- Tot 2000 lid van redactie wetenschappelijke tijdschrift Ardea
- Lid redactie wetenschappelijke tijdschrift Journal of Sea Research
- Lid redactie wetenschappelijke tijdschrift Ecology & Society
- Bestuurslid Stichting WIWO (Werkgroep Internationaal Wad- en Watervogelonderzoek)
- Voormalig lid van de wetenschappelijke begeleidingscommissie van SOVON

Prijzen

- 1983 Heineken prijs voor veelbelovende studenten aan de faculteit van wiskunde en natuurwetenschappen aan de Rijksuniversiteit Groningen
- 1997 Nederlandse Zoölogieprijs van de Nederlandse Zoologische Vereniging
- 1997 en 1999 IBN persprijs voor het positief in het nieuws brengen van het instituut.

CV:

- Van 2006 tot heden
Werkgever Sovon Vogelonderzoek Nederland
Functie Senior onderzoeker en leider team Kust, Wad en Water
Taak-omschrijving Onderzoek leiden aan effecten van klimaatverandering, andere meer of minder natuurlijke invloeden (toename exoten, dalende eutrofiëring) en menselijke activiteiten (gaswinning, schelpdiervisserij, verstoring, militaire oefeningen, kwelderbeheer etc.) op gedragsecologie, populatiedynamica en trekgedrag van wadvogels. Projectleider diverse projecten, o.m. monitoring effecten nieuwe gaswinning op vogels in opdracht NAM. Begeleiding van postdocs, AIO's en studenten. Aanvullend adviesgerichte opdrachten zoals passende beoordelingen en wetenschappelijke audits, bijvoorbeeld natuurcompensatie tweede maasvlakte en tegengaan plaaterosie Oosterschelde.
- Van-tot 2006
Werkgever Wageningen IMARES
Functie Senior wetenschappelijk onderzoeker
Taak-omschrijving Onderzoek aan effecten van klimaatverandering en menselijke activiteiten (gaswinning, schelpdiervisserij, verstoring etc.) op gedragsecologie, populatiedynamica en trekgedrag van wadvogels. Onderwijstaken zoals begeleiden AIO's en studenten.
Projectleider diverse onderzoeksprojecten zoals effecten schelpdiervisserij op wadvogels, effecten van verstoring op voedselzoekende wadvogels en modellering trekwegen van arctisch broedende

steltlopers.

- Van-tot 2002-2005
Werkgever Alterra, Green World Research
Functie Senior wetenschappelijk onderzoeker bij het team wad en zee.
- Van-tot 1999-2002
Werkgever Alterra, Green World Research
Functie Wetenschappelijk onderzoeker bij de afdeling aquatische ecologie
- Van-tot 1996-1999
Werkgever Instituut voor Bos- en Natuuronderzoek (IBN-DLO)
Functie Wetenschappelijk onderzoeker (Team Wad en Zee)
- Van-tot 1991-1995
Werkgever Rijksinstituut voor Natuurbeheer (RIN)
Functie Wetenschappelijk onderzoeker (Afdeling Aquatische Ecologie)
- Van-tot 1983-1991
Werkgever Rijksuniversiteit Groningen
Functie diverse wetenschappelijke (junior) functies
Taak-omschrijving Promotie onderzoek afgerond in 1992, wetenschappelijk assistent
Rijksuniversiteit Groningen, junior onderzoeker vakgroep dierecologie Rijksuniversiteit Groningen

Opleiding

- Van-tot 1974 - 1983
Opleidingsinstituut Rijksuniversiteit Groningen
Behaalde graad Master of science
Drs.
Beschrijving opleiding Studie biologie
- Van-tot 1984-1992
Opleidingsinstituut Rijksuniversiteit Groningen
Behaalde graad Master of science
Dr.
Beschrijving opleiding Promotie onderzoek "The Social Prisoner: Causes of natural variation in reproductive success of the oystercatcher"

Cursussen

- Titel cursus Projectmatig werken
- Titel cursus Omgang met de opdrachtgever
- Titel cursus Mediatraining
- Titel cursus Timemanagement

Publicaties:

Selectie van meest relevante van meer dan 100 wetenschappelijke publicaties.

(Voor een uitgebreider overzicht zie [Google citations](#) [3])

Publicaties in internationale wetenschappelijke tijdschriften of proceedings met peer review, waaronder publicaties die al meer dan 100 keer zijn geciteerd in de wetenschappelijke literatuur.

1. Goss-Custard JD, Durell SEAL, Ens BJ. 1982. Individual differences in aggressiveness and food stealing among wintering Oystercatchers, *Haematopus ostralegus* L. *Anim Behav.* 30:917-928.
2. Ens, B.J. & J.D. Goss-Custard. 1984. Interference among Oystercatchers, *Haematopus ostralegus*, feeding on mussels, *Mytilus edulis*, on the Exe estuary. *Journal of Animal Ecology* 53: 217-231.
3. Sutherland WJ, Ens BJ. 1987. The Criteria Determining the Selection of Mussels *Mytilus-Edulis* by Oystercatchers *Haematopus-Ostralegus*. *Behaviour.* 103:187-202.
4. Ens BJ, Esselink P, Zwarts L. 1990. Kleptoparasitism as a problem of prey choice: a study of mudflat-feeding Curlews, *Numenius arquata*. *Anim Behav.* 39:219-230.
5. Klaassen M, Kersten M, Ens BJ. 1990. Energetic requirements for maintenance and premigratory body mass gain of waders wintering in Africa. *Ardea.* 78:209-220.
6. Zwarts L, Blomert A-M, Ens BJ, Hupkes R, van Spanje TM. 1990a. Why do waders reach high feeding densities on the intertidal flats of the Banc d'Arguin, Mauritania? *Ardea.* 78:39-52.
7. Zwarts L, Ens BJ, Kersten M, Piersma T. 1990b. Moulting, mass and flight range of waders ready to take off for long-distance migrations. *Ardea.* 78:339-364.
8. Ens, B.J., M. Kersten, A. Brenninkmeijer & J.B. Hulscher. 1992. Territory quality, parental effort and reproductive success of Oystercatchers (*Haematopus ostralegus*). *Journal of Animal Ecology* 61: 703-716.
9. Ens BJ, Klaassen M, Zwarts L. 1993. Flocking and Feeding in the Fiddler-Crab (*Uca-Tangeri*) - Prey Availability As Risk-Taking Behavior. *Neth J Sea Res.* 31:477-494.
10. Ens BJ, Safriel UN, Harris MP. 1993. Divorce in the long-lived and monogamous oystercatcher, *Haematopus ostralegus* - incompatibility or choosing the better option? *Anim Behav.* 45:1199-1217.
11. Heg D, Ens BJ, Burke T, Jenkins L, Kruijt JP. 1993. Why does the typically monogamous oystercatcher (*Haematopus ostralegus*) engage in extra-pair copulations? *Behaviour.* 126:247-289.
12. Ens, B.J., Piersma, T. & R.H. Drent. 1994. The dependence of waders and waterfowl migrating along the East Atlantic Flyway on their coastal food supplies: what is the most profitable research program? *Ophelia Suppl.* 6: 127-151.
13. Weber TP, Houston AI, Ens BJ. 1994. Optimal Departure Fat Loads and Stopover Site Use in Avian Migration - An Analytical Model. *Proceedings of the Royal Society of London Series B-Biological Sciences.* 258:29-34.
14. Ens, B. J., Weissing, F. J. & Drent, R. H. (1995) The despotic distribution and deferred maturity: two sides of the same coin. *American Naturalist*, 146, 625-650.
15. Goss-Custard JD, Clarke RT, Briggs KB, Ens BJ, Exo KM, Smit CJ, Beintema AJ, Caldow RWG, Catt DC, Clark NC, dit Durell SEALV, Harris MP, Hulscher JB, Meininger PL, Picozzi N, Prys-Jones R, Safriel UN, West AD. 1995a. Population consequences of winter habitat loss in a migratory shorebird: I. Estimating model parameters. *J Appl Ecol.* 32:320-336.
16. Goss-Custard JD, Clarke RT, dit Durell SEALV, Caldow RWG, Ens BJ. 1995b. Population consequences of winter habitat loss in a migratory shorebird: II. Model predictions. *J Appl Ecol.* 32:337-351.
17. Camphuysen CJ, Ens BJ, Heg D, Hulscher JB, van der Meer J, Smit CJ. 1996. Oystercatcher *Haematopus ostralegus* winter mortality in The Netherlands: the effect of severe weather and food supply. *Ardea.* 84A:469-492.
18. Ens, B.J., E.J. Bunscoeke, R. Hoekstra, J.B. Hulscher, M. Kersten & S.J. de Vlas. 1996. Prey choice and search speed: why simple optimality fails to explain the prey choice of Oystercatchers *Haematopus ostralegus* feeding on *Nereis diversicolor* and *Macoma balthica*. *Ardea* 84A: 73-89.
19. Ens, B.J., S. Dirksen, C.J. Smit & E.J. Bunscoeke. 1996. Seasonal changes in size selection and intake rate of Oystercatchers *Haematopus ostralegus* feeding on the bivalves *Mytilus edulis* and *Cerastoderma edule*. *Ardea* 84A: 159-176.

20. Ens, B.J & D. Alting. 1996. The effect of an experimentally created mussel bed on bird densities and food intake of the Oystercatcher *Haematopus ostralegus*. *Ardea* 84A: 493-507.
21. Zwarts L, Ens BJ, Goss-Custard JD, Hulscher JB, dit Durell SEALV. 1996. Causes of variation in prey profitability and its consequences for the intake rate of the Oystercatcher *Haematopus ostralegus*. *Ardea*. 84A:229-268.
22. van der Meer J, Ens BJ. 1997. Models of Interference and Their Consequences for the Spatial Distribution of Ideal and Free Predators. *J Anim Ecol*. 66:846-858.
23. Weber TP, Ens BJ, Houston AI. 1998. Optimal avian migration: A dynamic model of fuel stores and site use. *Evolutionary Ecology*. 12:377-401.
24. Zwarts, L. & B.J. Ens. 1999. Predation by birds on marine tidal flats. In: N.J. Adams & R.H. Slotow (eds.). *Proc. 22 Int. Ornithol. Congr.*, durban: 2309-2327. Johannesburg: BirdLife South Africa.
25. Weber, T.P., A.I. Houston & B.J. Ens. 1999. Consequences of habitat loss at migratory stopover sites: a theoretical investigation. *J. Avian Biol*. 30: 416-426.
26. Heg D, Ens BJ, van der Jeugd H, Bruinzeel LW. 2000. Local dominance and territorial settlement of nonbreeding oystercatchers. *Behaviour*. 137:473-530.
27. Stillman, R. A., Goss-Custard, J. D., West, A. D., dit Durell, S. E. A. I. V., McGroarty, S., Caldow, R. W. G., Norris, K., Johnstone, I. G., Ens, B. J., van der Meer, J. & Triplet, P. (2001) Predicting shorebird mortality and population size under different regimes of shellfishery management. *Journal of Applied Ecology*, 37, 564-588.
28. Verhulst S, Oosterbeek K, Ens BJ. 2001. Experimental evidence for effects of human disturbance on foraging and parental care in Oystercatchers. *Biol Conserv*. 101:375-380.
29. Camphuysen CJ, Berrevoets CM, Cremers HJWM, Dekinga A, Dekker R, Ens BJ, van der Have TM, Kats RKH, Kuiken T, Leopold MF, van der Meer J, Piersma T. 2002. Mass mortality of common eiders (*Somateria mollissima*) in the Dutch Wadden Sea, winter 1999/2000: starvation in a commercially exploited wetland of international importance. *Biol Conserv*. 106:303-317.
30. Ens, B. J.(2003) What we know and what we should know about mollusc fisheries and aquacultures in the Wadden Sea. In: *Proceedings of the 10th International Scientific Wadden Sea Symposium*, (eds Wolff, W. J., Essink, K., Kellerman, A., & van Leeuwe, M. A.), Ministerie van LNV, Den Haag.
31. Heg D, Bruinzeel LW, Ens BJ. 2003. Fitness consequences of divorce in the oystercatcher, *Haematopus ostralegus*. *Anim Behav*. 66:175-184.
32. Verhulst S, Oosterbeek K, Rutten AL, Ens BJ. 2004. Shellfish fishery severely reduces condition and survival of oystercatchers despite creation of large marine protected areas. *Ecol Soc*. 9:17-
33. Ens, B. J. (2006) The conflict between shellfisheries and migratory waterbirds in the Dutch Wadden Sea. In: *Waterbirds around the world* (eds G. C. Boere, C. A. Galbraith & D. A. Stroud), pp. 806-811. The Stationery Office, Edinburgh, UK.
34. Goss-Custard JD, West AD, Yates MG, Caldow RWG, Stillman RA, Bardsley L, Castilla J, Castro M, Dierschke V, Durell SEAL, Eichhorn G, Ens BJ, Exo KM, Udayangani-Fernando PU, Ferns PN, Hockey PAR, Gill JA, Johnstone I, Kalejta-Summers B, Masero JA, Moreira F, Nagarajan RV, Owens IPF, Pacheco C, Perez-Hurtado A, Rogers D, Scheiffarth G, Sitters H, Sutherland WJ, Triplet P, Worrall DH, Zharikov Y, Zwarts L, Pettifor RA. 2006. Intake rates and the functional response in shorebirds (Charadriiformes) eating macro-invertebrates. *Biological Reviews*. 81:501-529.
35. Poot H, Ens BJ, de Vries H, Donners MAH, Wernand MR, Marquenie JM. 2008. Green light for nocturnally migrating birds. *Ecol Soc*. 13:article 47-
36. van de Pol M, Oosterbeek K, Rutten A, Ens BJ, Tinbergen JM, Verhulst S. 2008. Biometric sex discrimination is unreliable when sexual dimorphism varies within and between years: an example in Eurasian Oystercatchers *Haematopus ostralegus*. *Ibis*. 151:171-180.
37. Bauer S, Barta Z, Ens BJ, Hays CC, McNamara JM, Klaassen M. 2009. Animal migration: linking models and data beyond taxonomic limits. *Biology Letters*. 5:433-435.
38. Duriez O, Saether BE, Ens BJ, Choquet R, Pradel R, Lambeck RHD, Klaassen M. 2009. Estimating survival and movements using both live and dead recoveries: a case study of oystercatchers confronted with habitat change. *J Appl Ecol*. 46:144-153.

39. Tulp I, Schekkerman H, Klaassen RHG, Ens BJ, Visser GH. 2009. Body condition of shorebirds upon arrival at their Siberian breeding grounds. *Polar Biology*. 32:481-
40. van de Pol M, Ens BJ, Oosterbeek K, Brouwer L, Verhulst S, Tinbergen JM, Rutten AL, de Jong M. 2009. Oystercatchers' bill shapes as a proxy for diet specialization: more differentiation than meets the eye. *Ardea*. 97:335-347.
41. Bauer S, Ens BJ, Klaassen M. 2010. Many routes lead to Rome: potential causes for the multi-route migration system of Red Knots, *Calidris canutus islandica*. *Ecology*. 91:1822-1831.
42. Rappoldt C, Stillman RA, Ens BJ. 2010. A geometrical model for the effect of interference on food intake. *Ecol Modell*. 221:147-151.
43. Rutten AL, Oosterbeek K, van der Meer J, Verhulst S, Ens BJ. 2010a. Experimental evidence for interference competition in oystercatchers, *Haematopus ostralegus*. I. Captive birds. *Behav Ecol*. 21:1251-1260.
44. Rutten AL, Oosterbeek K, Verhulst S, Ens BJ. 2010b. Experimental evidence for interference competition in oystercatchers, *Haematopus ostralegus*. II. Free-living birds. *Behav Ecol*. 21:1261-1270.
45. van de Pol M, Brouwer L, Ens BJ, Oosterbeek K, Tinbergen JM. 2010a. Fluctuating selection and the maintenance of individual and sex-specific diet specialization in free-living Oystercatchers. *Evolution*. 64:836-851.
46. van de Pol M, Ens BJ, Heg D, Brouwer L, Krol J, Maier M, Exo KM, Oosterbeek K, Lok T, Eising CM, Koffijberg K. 2010b. Do changes in the frequency, magnitude and timing of extreme climatic events threaten the population viability of coastal birds? *J Appl Ecol*. 47:720-730.
47. van de Pol M, Vindenes Y, Sæther B-E, Engen S, Ens BJ, Oosterbeek K, Tinbergen JM. 2010c. Effects of climate change and variability on population dynamics in a long-lived shorebird. *Ecology*. 91:1192-1204.

Geredigeerde speciale nummers van wetenschappelijke tijdschriften

48. Ens, B.J., T. Piersma, W.J. Wolff & L. Zwarts (eds.). 1990. Homeward bound: problems waders face when migrating from the Banc d'Arguin, Mauritania, to their northern breeding grounds in spring. *Ardea* 78: 1-364.
49. Blomert, A-M., B.J. Ens, J.D. Goss-Custard, J.B. Hulscher & L. Zwarts (eds.). 1996. Oystercatchers and their estuarine food supplies. *Ardea* 84A: 1-538.

Hoofdstukken in boeken

50. Ens, B.J., Goss-Custard, J.D. 1995. The effect of sea level rise on a migratory wader. In: *Climate change research: evaluation and policy implications - proceedings of an international conference, Maastricht, the Netherlands, 6-9 december 1994*, S. Zwerver, R.S.A.R. van Rompaey, M.T.J. Kok and M.M. Berk (eds.). Elsevier Science, Amsterdam.
51. Ens, B.J & J.T. Cayford. 1996. Feeding with other Oystercatchers. Chapter 4 in "The Oystercatcher: from individuals to populations", J.D. Goss-Custard (ed.). Oxford Univ. Press, Oxford, pp. 77-104.
52. Ens, B. J., Choudhury, S. & Black, J. M. (1996) Mate fidelity and divorce in monogamous birds. In: *Partnerships in Birds: The Study of Monogamy* (ed J. M. Black), pp. 344-401. Oxford University Press, Oxford.

Rapporten en andere technische niet-gerefereerde publicaties

53. Ens, B.J., Piersma, T. & J.M. Tinbergen. 1994. Towards predictive models of bird migration: theoretical and empirical bottlenecks. NIOZ-report 1994-5.
54. Ens, B.J., J.D. Goss-Custard & T.P. Weber. 1995. Effects of climate change on bird migration strategies along the East Atlantic Flyway. Dutch National Research Programme on Global Air Pollution

and Climate change, report no. 410 100 075.

55. Brinkman, A.G. & B.J. Ens. 1998. Effecten van bodemdaling in de Waddenzee op wadvogels. IBN-rapport 371, Den Burg.

56. Ens, B.J., Lanfers, R. & Smaal, A. 2000. Onderzoeksplan EVA-II: evaluatie schelpdiervisserij 2e fase. Rapportage Alterra, RIKZ & RIVO in opdracht van de ministeries LNV en V&W. Den Burg/Den Haag/Yerseke, februari 2000.

57. Ens, B.J. 2000. Berekeningsmethodiek voedselreservering Waddenzee. Alterra-rapport 136, Wageningen.

58. Ens, B. J. & Kats, R. K. H. (2004) Evaluatie van voedselreservering Eidereenden in de Waddenzee - rapportage in het kader van EVA II deelproject B2. Alterra rapport 931. Alterra, Wageningen.

59. Ens, B. J., Smaal, A. C., & de Vlas, J. (2004) The effects of shellfish fishery on the ecosystems of the Dutch Wadden Sea and Oosterschelde. Final report on the second phase of the scientific evaluation of the Dutch shellfish fishery policy (EVA II). Alterra-rapport 1011; RIVO-rapport C056/04; RIKZ-rapport RKZ/2004.031. Alterra, Wageningen.

Publicaties en andere media ter popularisering wetenschap

60. Van de Kam, J., B.J. Ens, T. Piersma & L. Zwarts. 1999. Ecologische atlas van de Nederlandse wadvogels. Schuyt & Co, Haarlem.

61. Ens, B.J. 2000. Wetenschappelijke onzekerheden zijn onmisbaar in Wadden-discussie. Bionieuws 10 (19): 2.

[Disclaimer](#) [Privacyverklaring](#) [Voorwaarden](#)

Bron-URL: <https://www.sovon.nl/nl/content/bruno-ens>

Links

[1] <https://www.sovon.nl/nl/content/bruno-ens>

[2] [https://www.sovon.nl/nl/content/bruno-ens](#)

[3] <http://scholar.google.com/citations?user=RidiPLIAAAA>